

Állásfoglalás egyetemes postai szolgáltatást nem helyettesítő postai szolgáltatásként végzendő futárposta-szolgáltatás vonatkozásában felmerült egyes jogkérdésekben

Az állásfoglalást kérő a Magyar Nemzeti Bank (MNB) állásfoglalását kérte az alábbi tényállás és jogkérdések vonatkozásában.

I. A TÉNYÁLLÁS

Egy, a jövőben megalapításra kerülő korlátolt felelősségű társaság (**Társaság**) postai szolgáltatásokat kíván nyújtani, a postai szolgáltatásokról szóló 2012. évi CLIX. törvény (**Postatörvény**) szerinti egyetemes postai szolgáltatást nem helyettesítő postai szolgáltatásként (futárposta-szolgáltatás). A Társaság a vásárlók által az értékesítőktől megvásárolt termékek házhozszállítását végezné az értékesítővel kötött szerződések alapján. Az értékesítő termékeiért és a Társaság általi kiszállításért a Társaság alvállalkozókként igénybe vett futárjainál (**Alvállalkozók**) utánvéttel is lehetne fizetni. Az értékesítőket illető, a termékeikért utánvéttel kifizetett összegeket a Társaság bizonyos, pár hetes ciklusonként egyben utalná át az értékesítők részére. Az értékesítők és a vásárlók között, a termékek értékesítése körében létrejött adásvételi szerződésekben a Társaság nem lenne fél, ezen szerződések megkötése körében semmiféle szereppel nem bírna.

II. A JOGKÉRDÉSEK

A hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 2013. évi CCXXXVII. törvény (**Hpt.**) vagy egyéb alkalmazandó jogszabályok tartalmazzak-e kifejezett mentesítő szabályt az egyetemes postai szolgáltatást nem helyettesítő postai szolgáltatásokat nyújtó postai szolgáltatók által nyújtott pénzforgalmi szolgáltatások engedélyeztetése/bejelentése alól? A tényállás alapján jogszerűen hivatkozhatna-e a Társaság a Hpt. 6. § (4) bekezdés b) pontja szerinti mentesítő szabályra?

III. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Tájékoztatom, hogy a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény (**MNBtv.**) a 39. §-ában sorolja fel, hogy az MNB mely törvények hatálya alá tartozó személyek, szervezetek, tevékenységek felügyeletét látja el. Tekintettel arra, hogy a Postatörvény nem szerepel a felsorolásban szereplő törvények között, annak értelmezése kívül esik az MNB feladat-, és hatáskörén.

Habár a Postatörvény értelmezése a fentiek szerint nem tartozik az MNB feladat-, és hatáskörébe, az MNB álláspontja szerint a Postatörvény az egyetemes postai szolgáltatók esetén írja elő kötelezően a pénzforgalmi szolgáltatói tevékenységi engedély meglétét. A Postatörvény 26. § (1) bekezdése alapján ugyanis az egyetemes postai szolgáltató köteles a Hpt. 6. § (1) bekezdésében meghatározott készpénzátutalást, valamint a Hpt. 6. § (1) bekezdésében meghatározott fizetési számláról történő készpénzkifizetést lehetővé tevő szolgáltatást és készpénzbefizetést lehetővé tevő szolgáltatást végezni, és ennek érdekében Posta Elszámoló Központot működtetni. Az egyetemes postai szolgáltatást nem helyettesítő futárpostai-szolgáltatás esetén ugyanakkor az MNB értelmezése szerint a futárpostai szolgáltató, a kedvezményezett kereskedő és a fizető fél közötti szerződéses feltételektől függ, hogy a futárpostai szolgáltatónál történő utánvételes fizetés a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pontjában meghatározottak közül mely pénzforgalmi szolgáltatásnak minősül, de amennyiben ettől eltérően nem állapodnak meg a felek, a postai szolgáltató készpénzátutalást végez.

A tényállás nem tartalmaz információt arra vonatkozóan, hogy az utánvéttel történő fizetés milyen módon történik (pl.: lehetőség van-e terminálon keresztül fizetési kártyával (bankkártyával) történő fizetésre is), azonban ennek ismerete nagyban befolyásolja, hogy a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pont mely alpontja szerinti pénzforgalmi szolgáltatás nyújtása merülhet fel.

Amennyiben a Társaság a részére, utánvét keretében készpénzben átadott összegeket juttatja el a kedvezményezett értékesítők számára, úgy a Társaság a Hpt. 6. § (1) bekezdés 54. pontjában meghatározott készpénzátutalási és a Postatörvény 2. § 42. pontjában nevesített utánvétel szolgáltatást végez, amely a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pont f) alpontja alapján pénzforgalmi szolgáltatásnak minősül.

Amennyiben a Társaságnál, illetve a Társaság által igénybe vett Alvállalkozóknál lehetőség van terminálon keresztül fizetési kártyával (bankkártyával) történő fizetésre is, a Társaság tevékenységével kapcsolatban felmerül a Hpt. 6. § (1) bekezdés 26a. pontjában meghatározott fizetési műveletek elfogadása tevékenység végzése is. Ilyenkor ugyanis a Társaság által rendelkezésre bocsátott terminálon, bankkártyával kerül kifizetésre a vásárló által a szolgáltatás összege, a bankkártyával kifizetett összeg megterhelésre kerül a vásárló fizetési számláján és jóváírásra kerül a Társaság fizetési számláján, aki azt a kedvezményezettrel való megállapodása szerinti időközönként a kedvezményezett fizetési számlája javára történő átutalással bocsátja a kedvezményezett rendelkezésére.

A fizetési műveletek elfogadása tevékenység a Hpt. 6. § (1) bekezdés 87. pont e) alpontja szerinti pénzforgalmi szolgáltatási tevékenységnek minősül, így annak végzéséhez szintén a Hpt. 3. § (3) bekezdése szerinti felügyeleti engedély szükséges. A Hpt. 6. § (4) bekezdés b) pontja alapján azonban „nem minősül pénzforgalmi szolgáltatásnak a fizető fél vagy a kedvezményezett megbízásából eljáró megbízott önálló kereskedelmi ügynök által megbízási szerződés keretében – ha a kereskedelmi ügynök a szerződés megkötésére is jogosult – történő fizetési művelet”.

A Hpt. pénzforgalmi szolgáltatásra vonatkozó kivételi szabályai (amelyek részét képezi a fent említett kereskedelmi ügynöki kivételi szabály is) a belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 2002/65/EK, a 2009/110/EK és a 2013/36/EU irányelv és a 1093/2010/EU rendelet módosításáról, valamint a 2007/64/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2015. november 25-i (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv (PSD2) alapján kerültek átültetésre a hazai jogba. A tényállás szempontjából releváns kivételi szabályt a Hpt. – fent idézett – 6. § (4) bekezdés b) pontja tartalmazza.

A Hpt. 6. § (4) bekezdés b) pontja a PSD2 3. cikk b) pontján alapul, mely szerint „az irányelv nem alkalmazandó a következőkre: (...) olyan fizetési műveletek a fizető féltől a kedvezményezett felé, amelyek áruk vagy szolgáltatások adásvételéről szóló tárgyalásra vagy szerződéskötésre megállapodás keretében meghatalmazott kereskedelmi ügynökön keresztül, kizárólag a fizető fél vagy kizárólag a kedvezményezett nevében valósulnak meg.”

A PSD2 (11) preambulumbekkezdésében meghatározottak alapján „[a] hatály alóli kivétel ezért abban az esetben alkalmazható, amikor a pénzforgalmi közvetítő csak a fizető fél, vagy csak a kedvezményezett nevében jár el, függetlenül attól, hogy birtokolja-e az ügyfelek pénzeszközeit. Ha a pénzforgalmi közvetítő a fizető fél és a kedvezményezett nevében egyaránt eljár (mint például egyes elektronikus kereskedelmi platformok esetében), akkor csak abban az esetben alkalmazható a hatály alóli kivétel, ha magának a pénzforgalmi közvetítőnek semmikor sem kerülnek a birtokába az ügyfelek pénzeszközei és nem rendelkezik befolyással azok felett.”

A tagállamok önálló vállalkozóként működő kereskedelmi ügynökökre vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról szóló 1986. december 18.-i 86/653/EGK tanácsi irányelvet a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) XLI. Fejezete ültette át a magyar jogrendbe. A Ptk. 6:288. § szerint „közvetítói szerződés alapján a közvetítő megbízája és harmadik személy között szerződés megkötésének elősegítésére irányuló tevékenység folytatására, a megbízó díj fizetésére köteles.”

A kivétel alkalmazásával kapcsolatban tehát figyelembe veendő szempont az is, hogy a Társaság a házhozszállítási szolgáltatást ellenérték (díjazás) ellenében nyújtja-e a termékek értékesítőinek. Tekintettel arra, hogy a díjazással kapcsolatban a tényállás nem tartalmaz információt, így teljeskörűen a díjazás szempontjából nem ítéltető meg a Társaság jogi helyzete. Mindazonáltal (a díjazás megítélésétől függetlenül) összességében elmondható, hogy a PSD2 (11) preambulumbekkezdésében foglalt előírásokra és az MNB jelenlegi gyakorlatára tekintettel a Társaság tevékenysége adott esetben megfeleltethető lehet a Ptk. 6:288. § szerinti közvetítói tevékenységnek, mivel az MNB értelmezése szerint a házhozszállítás útján kézbesített termékek tulajdonjoga a termék kiszállítását követően közvetlenül a vásárlóra száll át, függetlenül attól, hogy a fizetési művelet összege ténylegesen mikor kerül továbbításra az értékesítő, mint kedvezményezett részére. Továbbá, a tényállás alapján a Társaság csak az értékesítők (kedvezményezettek) nevében jár el a házhozszállítás és a pénzeszközök átvétele során.

Továbbá, ugyan a tényállásban foglaltak szerint „az értékesítők és a vásárlók között a termékek értékesítése körében létrejött adásvételi szerződésekben a Társaság nem lenne fél, ezen szerződések megkötése körében semmiféle szereppel nem bírna”, ugyanakkor az MNB álláspontja szerint a vásárlók által az értékesítőktől megvásárolt termékek házhozszállításával a Társaság, illetve a Társaság alvállalkozói az adásvételi szerződések teljesítésének aktív szereplői, nélkülük ugyanis nem valósulna meg a megrendelt termékek vásárlók általi átvétele, illetve a vételár kiegyenlítése az értékesítők irányába.

Mindezek alapján – a tényállásban rendelkezésre bocsátott információk alapján – az MNB álláspontja szerint megállapítható, hogy a Hpt. 6. § (4) bekezdés b) pontjában rögzített kivételi feltételek teljesülnek, tehát a Társaság által végzett tevékenység erre tekintettel – a jelenlegi jogértelmezés alapján – nem minősül pénzforgalmi szolgáltatásnak.

Fentiekén túl az MNB felhívja szíves figyelmét arra, hogy az Európai Bizottság által 2023. június 28-án benyújtott belső piaci pénzforgalmi szolgáltatásokról és a 1093/2010 (EU) Rendelet módosításáról szóló Rendeletre irányuló javaslat (**Javaslat**) alapján módosulhat a kereskedelmi ügynök fogalma és a kereskedelmi ügynökre vonatkozó kivételszabály is, mely az MNB fenti, a jelenlegi jogszabályi környezet alapján kialakított álláspontját is érintheti. Ezért az MNB javasolja a Javaslat és későbbiekben az elfogadott végleges Rendelet, továbbá a jelen állásfoglalásban megjelölt pénzforgalmi szolgáltatásokkal kapcsolatos magyar pénzforgalmi szabályok esetleges változásának figyelemmel kísérését.

Összességében az MNB álláspontja szerint megállapítható, hogy a Hpt. 6. § (4) bekezdés b) pontjában rögzített kivételi feltételek teljesülnek, tehát a Társaság által végzett tevékenység a jelenlegi jogszabályi környezet és jogértelmezés alapján nem minősül pénzforgalmi szolgáltatásnak. Ugyanakkor a Társaság tervezett tevékenységének megítélése a hivatkozott Javaslat alapján a jövőben változhat, így az MNB a hivatkozott jogszabályok változásának fokozott figyelemmel kísérését javasolja.

Budapest, 2023. december